

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V odlinosti je m. 2/2.

„EDINOST“ izhaja vsako sredo; cena za vsako leto je 4 gld. 40 kr., za polno leto 2 gld. 20 kr., za četiri leta 1 gld. 20 kr. — Za omanila, kakor tudi za poročila se plačuje za navadno tiskopisno vrsto: 25 kr. če se tiska 1 krat, 22, če se tiska 2 k. at., 20 če se tiska 3 k. at. Za večje črke po prostoru. Pri večkratnem tiskanju je cena v primeri manjša.

Naročnina naj se pošilja upravništvu (Veduta Romana N. 100). — Vse druge naročnine: — Nekatere pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Posamezni številke se dobivajo po 10 kv. v okolici: Na Opčinah, na Prasku, v Barboli, v Bazovici, v Škodnji in M. Maphaleni 22.

Vabilo na naročbo.

Čestite gospode, ki so naročeni le na polu leta našega časnika, vljudo vabimo, naj mu tudi v prihodnje svoje pomoči ne odtegnó.

Nove naročnike prosimo, naj se blagovolé hitro oglasiti, da bo mogoče določiti število tiskov i liste o pravem času razposlati.

Mnogo naročnine imamo še tirjati; prosimo tedaj vsacega, kedor še ni plačal za prvo poluletje, naj se podviza.

Rodoljubom, kateri so nas doslej blagodušno gmetno i duševno podpirali, izrekamo srčno zahvalo ter jih h krati prosimo, naj bodo nam tudi še odslej podpora v trudapolnem narodnem delu.

Uredništvo in upravništvo.

Deželni zbori.

Kakor smo uže zadnjič poročali, odprli so se vsi deželni zbori 8. t. m. z navadno slovesnostjo. Pred obravnavo je v vseh zborih zadonela navdušena «slava» presvitlemu cesarju.

Tržaški deželni odbor je predložil deželnemu zboru ti le predloge: resolucijo zastran naprave italijanske pravoznanske fakultete, načrt zakona o šolskem zalogu, načrt stavbenega zakona, zakona o varstvu divjačine in zakona o poljskem varstvu.

Zadnji ponedeljek zvečer je imel tržaški deželni zbor drugo sejo. O tej se je mej drugim obravnavalo tudi o italijanske pravne fakulteti. O tem bomo prihodnjé natanjé poročali.

V poreškem deželnem zboru je deželni glavar opomnil, kako hvaležno je ljudstvo cesarju za dobroto, s katerimi je polajšal veliko bedo v deželi; naglašal je tudi darežljivost mesta Trsta, pripomoč gosposk i duhovščine.

Goriški deželni zbor se je odprl nekako mrtvo z navadnim obredom. V drugej seji, ki je bila uže prvi dan popoludne in h kateré ni bilo nobenega poslušalca, predložil je prvosednik vladni predlog zakona, po katerem se imajo določiti doneski deželnega zaloga k troškom šolskih okrajev pri izvrševanju §. 57 zakona od 6. maja 1870, zastran uredbe, ustanovitve, vzdržanja in obiskovanja javnih ljudskih šol.

Ta predlog se je izročil posebnemu odseku, da zboru o njem poroči.

Mnogo podanih prošenj se je izročilo dotičnim odsekom. Volitev Matije Jonko se brez ugovora potrdi.

Naposled se predlože računski sklepi let 1878 in 1879, pa proračuni za 1880 in 1881.

V kranjskem deželnem zboru je deželni glavar Kaltenegger pozdravil zbor v nemškem i tudi v slovenskem jeziku. Obžaloval je, da se finance niso zboljšale, ker dobrodeljne naprave veliko troškov prizadevajo. Mej drugim je omenil, da se zboru predloži zakon, po katerem se ina odpraviti bera za župnike in cerkve.

Deželni prvosednik Winkler je pozdravil zbor v nemškem i slovenskem jeziku v imenu vlade, zagotavljal, da deželnim interesom posveti vso svojo skrb i da bode zbor podpiral, kolikor bode le mogel. Omenivši težavne naloge, ker vlada ostrost mej strankami, izrekel je prepričanje, da na mesto ostrosti se mora prej all slej povrnoti zmernost, ker nazadnje mora vendar le obveljati postava i zmagati pravica, kar je cesarske vlade prizadevanje.

Deželni glavar se je potem spominjal umrlih poslancev: grofa Barbo in dr. Razlaga i zbornica jima skaže zadnjo část s tem, da so vstali vsi poslanci.

Na to proš besede dr. Bleiweis i here to le

Izjava.

Visoka vlada sedanja razodela je v vsem svojem postopanju resno voljo, da hoče pravična biti vsem narodom ter na tem poti napraviti spravo mej njimi in ustanoviti notranji mir, Avstriji tako silno potrebni.

Ali, ker se jej zaradi mnogostranskih zaprek prav od tiste strani, ki se «ustavoverna» zove, žalibog dozdej nij še posrečilo doseči onega cilja, ki je vsakemu pravemu Avstriju jako milo

in dobrodejno izražen v prestolnem govoru, s katerim je presviti cesar blagovolil odpreti sedanji državni zbor, in ker bi se nam zastopnikom vedno lojalnega slovenskega naroda utegnó očitati, da v tej važnej dobi, izostavši iz deželnega zbora, delamo zadrego navedenim blagim vladnim nameram, zato si smatramo za dolžnost patriotizma, da se potrpežljivi udeležujemo še tega zborovanja, ki ima določiti proračun celo za prihodnje leto, katerega osoda denes še skrita leži v božjih rokah, nadejaje pa se, da bode visoka vlada mej tem časom v predručenem volilnem redu za zastop deželni kranjski in v svobodnem gibanju volilcev iskala sredstev in jih tudi našla, odstraniti sedanji deželni zbor, ki se gledé na ogromne nepostavnosti, ki so ga stvarile in z ozirom na naš narodni zastop v državnem zboru nikakor ne more imenovati pravim zastopom naše domovine.

Stoječi dakle na istem stališču, ki smo ga lani v svojej peticiji do slavnega ministerstva izrazili, stopamo podpisani za zdaj v ta deželni zbor jedino le iz gori navedenih patrijotičnih ozlov ter se hočemo udeleževati njegovih obravnjav.

V Ljubljani dne 8. junija 1880.

Dr. Jan. Bleiweis; dr. J. Poklukar; K. Kljun; V. Pfeifer, po naročilu; dr. J. Vošnjak, A. Navratil, po pooblaščenju; O. Detelja; Fr. Potočnik; P. Pakež; M. Lavrenčić; Al. Koblar; dr. V. Zarnik; L. Robič; K. Šavnik; L. Svetec; P. Grasselli.

Deželni glavar tej izjavi ugovarja ter pravi, da mora braniti zbor natočevanju, da je ilegalen, ker je cesar potrdil postave, katere je zbor sklenol.

Deželni prvosednik potem omenja v slovenskem jeziku, da se vlada ne more spuščati v razprave, je-li zbor legalen ali ne, ker so bile volitve v deželnem zboru potrjene, kakor to postava zahteva; izreka pa v imenu vlade veselje, da se bodo i slovenski poslanci vdeleževali obravnjav, kar bo deželi na korist.

Češkemu deželnemu zboru je vlada predložila premembo volilnega reda gledé velicega posestva, drugi kmečki i mestni voleči razredi pa se zdaj še ne premene. Ako deželni zbor, kar pa ni še pričakovati, potrdi nasvetovano preuredbo, potem dobé Čehi v deželnem zboru zdatno večino. Doslej so bili češki veliki posestniki razdeljeni v dve kurlji; odslej pa bi imeli biti v šest razredov tako, da bi prvi razred volil 22, vsi drugi pa po 38 poslancev. V prvi razred bi spadali tisti, ki vživajo fidejkomisna posestva in oni, ki plačujejo 10,000 gld. letnega davka. V drugih razredih pa bi volili tisti, ki plačujejo na leto najmanj 300 gld. davka, i mej tem vsaj 250 gld. zemljiškega davka.

V Levovu je izrekel deželni glavar, da se nadeja, da se v upravi uvede decentralizacija, ker jo ustava dopušča.

V Solnogradu je izrekla ustavoverna manjšina, da se obravnjav ne more vdeleževati, dokler ne bo imenovan deželnega glavarja namestnik.

V Gradcu, kder so zadnje dni ustavoverci tak hrup zagнали zaradi necega slovenskega vabila, odprl je deželni zbor deželni glavar Blagotinšek Kaisersfeld prav tiho i malodušno. Iz njegovoga govora diha neka obupnost; mož menda vendar le čuti, da se Slovani otrešajo «svinčnih podplatov», na katere je on vzol privilegijo.

Dopisi.

N. Krasa, dne 5. junija.

Na dopis s Krasa od 8. maja t. l. v listu «Edinost» št. 20 odgovarjam to le: Gospodje ki nosijo cesarsko obleko «pa še sabljo», hvala Bogu, dobro umejo njim predpisano službo. Znano mora biti vsakemu kupčevalecu, da imajo ti gospodje pravico preiskavati obrtniške prostore (Gewerbräume) brez višjega dovoljenja, drugih kupčevalskih sob pa nikdar ne brez tacega dovoljenja. Ako tedaj kupčevalec to ve, menim, da mu ni treha privatnih reči v kupčevalskih prostorih spravljati, naj jih hrani v drugih sobah, potem bo brez skrbi in se mu ne bo treba bati, da bi mu jih «gospodje z sabljami» pregledovali.

Kar pa zadeva drugi del omenjenega dopisa, naj omenim, da vsak kupčevalec po paragrafih 379—381 dohodarskega kazenskega zakona zapade kazni, ako ne more z boletami dokazati, da je robo dobil po postavnem potu. Res je, duplikat take bolete se more dobiti, ako se zguba bolete «gospodom z sabljami» naznani, predno so prišli v prodajalnice preiskavat. Tak duplikat je podvržen kolku za 1 gold. Kde je pa kolek za prošnjo in nje priloge? Na vse zadnje pa, kedo vé, sell duplikat

dobi ali ne? To je siten i drag posel; naj toraj vsak skrbi, da ne izgubi bolete. Vsak ima svoje dolžnosti, tako kupčevalec, kakor tudi «gospodje z sabljami»; postava je dana vsem, naj se vsak po njej ravna, pa bo najboljšé in vsem pravica.

Sabljar.

N. Krasa, dne 7. junija.

(Necaven slepar, — v obrambo g. vodje na kopskem učiteljski, — † Ivan Prelec).

Minolo je nekaj mesecev, da je prišel v našo vas mlad mož pri sedem in dvajsetih letih, spodobno obleden ter prašal po meni. Po kratkem razgovoru ž njim, spoznal sem takoj, da imam opravilo z omikanim človekom: mladi mož je govoril lepo slovenščino in pravilno nemščino ter v živih barvah mi je slikal svojo bedo: Bil je nekodaj sodelalec pri «Slov. Narodu», pozneje uradnik v Pajkovi tiskarni v Mariboru; a vsled okupacije Bosne je moral — ker je vojak — na jug, radi cesar je tudi službo zgubil. «Zdaj», tako je končal svoj govor, «sem brez službe. Bil sem na Reči, pa tam nij nič bilo za-me. Hvala Bogu, kimalo bo bolje, g. dr. Bizjak me poziva v Trst, da sprejem pri njem službo. Ker mi je pa zmanjkalo denarja, prosim Vas, da mi s kakim darilom pomorete.» Mladi mož mi je povedal, da je prijatelj prof. Kleinmayr-ju v Kopru, da mu je lina Jan in da dolinski dekan je njemu sorodnik. — S takimi izjavami je ta isti mož, kakor sem pozneje slišal, z veliko srečo «fehtal» pri duhovnikih in učiteljih. Meseca aprila t. l., sprehajaje se po goriškem Travniku v družbi nekih furlanskih učiteljev, srečal sem tega istega moža. Bistvo sem ga meril z očmi; a žel je mimo mene ne pozdravivši me. Moji kolege, to opazivši, poprašajo me, zakaj tega človeka tako motrim, ali ga poznam itd. Ko jim povem, zakaj sem ga gledal, povedó mi v moje nemalo začudenje, da je mož pred kratkim po vsej Furlaniji pri učiteljih prosjail.

Pa še več! Minolega meseca maja priromalo je to človeče v Istro, v črnem gahu-oblačilu, kjer je pri nekem gospodu prosil 15 f. češ, da je deželnega odbora v Ljubljani uradnik, da prihaja iz Pulja, da mu je zmanjkalo na potu denarja itd. Ker mu omenjeni gospod nij upal 15 f., zato mu je «naš uradnik» za 8 dni zastavil uro. V drugem kraju je pri nekem drugem gospodu rekel, da je potujoč učitelj ter zastavil je zopet za 5 for. drugo uro in par zlatih prstanov. Moje menjenje je, da se v osebi tega «čudnega uradnika» skriva — necaven slepar, morda tudi tat, ki tuje blago po svetu «zastavlja». Nujno bi trebalo jez postaviti njegovemu počenjanju in ga zapreti. Mož je srednje postave, blondastih lasij, nekaj bledega lica in nosi naočnike. Čuvati se nam ga je ter prijati bi ga bilo dobro, pa ga izročiti pravici. Sploh pa sem te misli, da «mladimi berači» nam nij preusmiljenosti biti, kajti mlad človek si uže zasluži za živéž, če le hoče delati!

Članka «Hrvatske šole v Istri» v «Edinosti» ne morem biti povsem vesel, in to zato ne, ker udriha po vodji kopskega učiteljskega, kakor bi ta gospod bil neprijazen hrvatskemu jeziku. V obrambo dotičnega gospoda vodje naj tu omenim to-le: Jaz sem bil gojenec g. vodje in torej moža dobro poznam. On je bil zmerom «pravi oče» vsem kandidatom, in to ne oziraje se na njihovo narodnost. Da je temu še tako, prepričal sem se meseca aprila t. l., ko sem namreč v Kopru delal učiteljske sposobnosti izpit. Gospod vodja je menda svoj čas sam kapelanoval v Istri mej Hrvati; s hrvatskimi učitelji on rad govori v. mill jim materinščini in, da hrvatskemu jeziku nij neprijazen, kaže vrhi tega to, da je za časa mojega bivanja ko uč. kand. v Kopru mene in druge večkrat priganjal, naj pridno zahajamo h hrvatskemu kursu, da si tem potem lahko prisvojimo milozvuki ta jezik. A kraj vsega tega je g. vodja mož, ki se ne odlikuje le po svojem blagem srei, temuč tudi po svojej učenosti v pedagogiki. — Škoda, da mi je bilo dano le dve leti (v 3. in 4. letu) poslušati vzgledna predavanja tega odličnega moža, ki je na pedagogičnem polji priznana kapaciteta. Tudi g. vodja svoje dolžnosti vrlo dobro izpolnjuje, kar pač dobro svedočí to, da ga je cesar odlikoval pred kratkim s Franc-Jozefovim redom. Sapienti pauca sat. Sicer ne bodem g. dopisniku oporečal, da nema nekaj prav o tem, kar piše o hrvatski vadnici; moje menjenje je bilo, je in bode, da bi se učit. izobraževališča nikakor ne bila vsredotočila v Kopru.

Umrl je v svojem rojstvenem kraju na Barci g. Ivan Prelec, bivši učitelj na Skopem, jedva vlaško leto iz kopske preparandije prišedši, v 21. letu. Ranjki ni bil talentiran človek,

pa do kraja *marljive* mladenci. Njegov oče, pošten narodnjak, dosta je žrtvoval, da ga je izšolal. In ko se mu posreči, da vidi svojega sina učitelja — na! neusmiljena smrt prestriže življenja nit ljubljenu sinu. Pogreb je bil večeraj popoldne precej lep. Vsa vas je spremljala pokojnega do hladne mogile; bili so pri pogrebu trije duhovniki in dva učitelja. Morda bi se bilo lahko še več učitejev vdeležilo pogreba; pa, ali niso vedeli nič o smrti Ivanovi, ali jih je vreme preplašilo, ali — ka-li? Rajnkega duši bodi mir in pokoj — ubozim roditeljem tolažba. Kaj pač smo na tem svetu? Pulvis et umbra sumus.

Gradimir.

Iz Tolmina, dne 10. junija.

(Volitev in naša čitalnica).

Tetka • Triesterca • nam je prinesla dopis o izidu volitev dne 3. junija t. l. mesto g. Winklerja, ki je radi obilnih poslov svoj mandat položil.

Dopisnik je pisoval in smeil list • Soča • in g. Dr. Nikolaja Tonklija, odvetnika v Tolmini, katerega je • Soča • za kandidata postavila, a glasov nasprotnega kandidata c. k. okr. glavarja še omenja ne.

Kakor znano, ni bil ne g. Dr. N. Tonkli, ne g. Schemerl voljen, ampak g. Matija Jonko, župan bovski, za katerega so vsi Bolčani glasovali; kajti trg Bolec ima večino volilcev in zmaga je morala biti njegova. To naj bode le mimogredé omenjeno. Moj namen je le dopisniku • Triesterce • resnico povedati, če je ne vé.

Širokoustnež bahaje se, naznanja, da je za g. Tonklija le 47 volilcev glasovalo in piše dalje, da so vso stranko na volilno bojišče spravili, skovali bi bili komaj 70 glasov.

Koliko volilcev je glasovalo pa za gosp. glavarja? Saj me je skoro sram povedati! Trije! Čemu je tedaj dopisnik to zamolčal? Sram ga je bilo, ker je bil on sam glavni agitator, da je tako pičlo število glasov za g. glavarja uberačil. G. Babarovich! ali bi ne bilo bolje, da ste z svojim Rocinantom doma sedeli?

Tukaj v Tolmini imamo čitalnico, katera pojde k malu rakom žvižgat, ali se v kak nemški kazino premeni, če ne dohomo sposobnejšega predsednika, nego je sedanji. Minoli mesec nas je obiskala operna pevkinja gospodična Gabrijela Mrak, naša domorodkinja. Veselili smo se, misleč, vsaj sedaj ima čitalnica lepo priliko, da po dolgih letih napravi besedo, pri kateri bode sodelovala tudi omenjena gospodična. Minoli so dnevi, tedni in še le dva ali tri dni pred njenim odhodom jo je blagovollil prositi predsednik, naj bi nas en večer z svojim glasom razveselila. To se vé, gospodična je našim željam srčno rada ustregla. Mi smo lahko ponosni, da imamo tako rojakinjo, katero slovje prvi nemški časnik kakor izvrstno izšolano operno pevkinjo. Pri koncertu v čitalnici je iznenadila vse poslušalce s krepkim čistim glasom.

Sedaj pa zopet lahko par let čakamo, da nam napravi naša čitalnica kak zabavni večer; g. predsednik bo imel gotovo mnogo posla, ker bo jeseni, kakor se sliši, zopet volitev enega poslanca za goriški dež. zbor, hode moral za g. glavarja skrbeti, da ne propade.

Iz Doline, dne 14. junija.

Poročam ti, draga • Edinost • žalostno novico. V noči 13. t. m. je vrli naš rodoljub g. Ivan Sancin v 42. letu svojega življenja v Gospodu zaspal. Bil je pokojni dober kristijan, moder mož in skrben oče vrle svoje družinice; bil je pa tudi hraber junak na narodnem polju, po pravici je bil vreden priimka • Slovenec • s kojim so sorodnjaki njegovo gorečnost za slovensko reč hvalili. Pri izvrševanju priprav za sijajni tabor v Dolini je naš Ivan bil v prvi vrsti; bil je tudi podpredsednik • bralnega društva • v Dolini od prvega začetka do sedaj. Bil je ud deputacije iz Istre pri Bleiweisovi svečanosti v Ljubljani. Prizadeval si je pred desetimi leti, ko so se osnovali tabori na Kalem, v Ljubljani, Sežani in Kubeču, da je bržanska čitalnica odposlala pevski zbor pod vodstvom gospoda Cveka, pri katerih je bil tudi on pričujoč. Njegova obitelj je zgubila vrlega soproga in dobrega očeta. Dolinčani pa homo dolgo in dolgo obžalovali njegovo zgubo.

Za njegove zasluge mu je • bralno društvo • položilo na rakev krasen venec z napisom: • Svojemu podpredsedniku, v hvaležen spominj bralno društvo v Dolini •.

Naj v miru počiva!

Kritični politični pregled.

Domače dežele.

Cesar se je z lastnoročnim pismom na češkega deželnega namestnika zahvalil Čehom na sijajnem sprejemu. To pismo se tako le glasi: • Po več letih mi je bila dana zopet prilika, muditi se dalj časa v češkem Mojem kraljestvu in njegovem glavnem mestu. Vse prebivalstvo mi je v teh dneh brez nehanja in povsod dajalo znamenja najodkritosrčniše udanosti i pravega rodoljubnega navdušenja; tekmovalo je o tem, da mi je dajalo nove dokaze srčne ljubezni, katera veže kneza i ljudstvo. Srčnim veseljem izrekaam vsemu prebivalstvu in zlasti Pražanom najgorkejšo Svojo zahvalo s prepričanjem, da bodo tudi v vseh bodočih dneh prebivalci te dežele v enacej ljubezni krog prestola zbrani. •

Cesar se je vrnil s Češkega i Moravskega, kodar ga je ljudstvo povsod navdušeno sprejemalo, na Dunaj. Po zadnjem programu ima iti 8. septembra s prestolnim dedičem v Levov na Gališko. Gališki deželni zbor hoče 80.000 gld. dovoliti za slovesen sprejem.

Ko je kardinal Fürstenberg v Brnu predstavil plemenitaje opominjal jih je cesar in rekel, da imajo oni po naravi nalogo i dolžnost, skrbeti za to, da se sprava napravi mej obema narodnostma.

Fanatični Nemci v Brnu so porabili cesarjev prihod v to, da so se sovražno postavili zoper češke prebivalce. Češkim prebivalcem so se delale vse mogoče zapreke pri pozdravu cesarja. Prepovedalo se je pozdraviti cesarja v češkem jeziku, od sprejemnih slovesnosti so bili Čehi izključeni, — nobenega češkega napisa ni smelo biti na slavolokih, češka društva se niso smela uvrstiti mej nemška, ki so delala špalir, sploh, prepovedalo se je vse, kar po Čehi diši. Taka surovost se imenuje po nemški: • Biederkeit •.

Nemški listi groze Slovanom, da bodo nemški poslanci v deželnih zborih slovesno protestirali zoper narodne pravice, katere misli vlada priznati vsem Slovanom v šolah in uradih. Menimo, da taka zdražba ne bode motila vlade v pravičnem delu.

V zagrebškem deželnem zboru je bil izvoljen poseben osek, naj sestavi predlog, da se pomadjarovanju hrvaških uradov finančnega vodja Davida meje postavijo.

Ogersko ministerstvo namerjava postaviti most čez Dravo pri Barči, dodelati železnico od Sjenice do Sarajeva in napraviti kanal za ladje od Vukovara ob Donavi da Šameca ob Savi.

Tuje dežele.

V Peterburgu se je ustanovilo društvo za varstvo mejnarodnih pravic. Prvosodnik temu društvu je oldenburški knez, cesarjev sorodnik. To društvo ima prelep namen zabranjati vojne. Razni narodje bi volili svoje poslance, ki bi morali stanovati v neutralnej državi i reševati prepire mej posameznimi državami. Ako bi se katera vlada ne udala razsodbi dotične komisije, nasproti bi se jej morale postaviti vse druge.

V italijanskem parlamentu nič prav ne gre. Vlada nema dosti zanesljivih poslancev, danes jo podpirajo, jutri se jej po robu stavijo i tako delajo le škodo deželi.

Angleška vlada predlaga, naj se Črnogorcem da na mesto Plave i Gusinja ulčinsko pomorsko obrežje. Črnogorci bi s tem gotovo prav zadovoljni bili, ker bi se jim s to zamenjo odprla trgovinska pot; Rusija je temu predlogu uže pritrdila, Avstrija pa bi se utegnola ustavljati.

Turški sultan je odstavil dozdanje ministre ter na ministerske stole posadil take može, ki nečejo vedeti za nobene državne prenaredbe i so kristijanom največji sovražniki. Taki može Turcije ne otmó smrti.

Ustaja na Arabkem se je zelo razširila, Arabci o turškem sultanu nič več nečejo vedeti, najmogočniši arabski emir Hurašid je obsul Bozran, glavno mesto dežele Hauren. Vsa Arabija se je pobunila.

—15834—

DOMAČE STVARI.

Cesarjev odhod iz Prage. Ko je cesar Prago zapustil, šel je mestni župan Skramlik na kolodvor, da se mu še enkrat zahvali v imenu mesta Prage. Cesar mu je odgovoril te le vesele besede: • Stanovništvu mesta Prage zahvaljujem se na sprejemu, kateri mi je napravilo in na lojalnosti, katero je izkazavalo. Vrnem se kmalu zopet, potem pa ostanem dalje časa tukaj. A vam, gospod župan, podelim sem v priznanje vaših zaslug za mesto železni red s krono •. Na peronu je govoril s posamičnimi mestnimi zastopniki in dr. Riegerju dejal v češkem jeziku: • Meni se je tukaj jako dopalo, upam, da se k malu vrnem i da tu dalj časa ostanem • in te besede je večkrat ponovil. — To je zopet očiten dokaz, da ima cesar trdno voljo, da se sprava doseže, i da je tudi uverjen, da se to zgodi. — Cesarjevo popotovanje na Češko je obrodilo najlepši sad, ker po njegovih izjavah i prelepem njegovem vedenju se bode ravnal vsak, kdor ima ljubezen do cesarske hiše in avstrijske domovine; cesarjeva spravljivost bode vsacemu zvezda, na katero se bode oziral, kakor mornar na planem morji v viharnej noči.

Litijaka občina je izvolila za častne občane ministerskega prvosodnika grofa *Taafeja*, kranjskega deželnega prvosodnika gosp. *Winklerja* in grofa *Hohenwarta*. To je lepo, ker rodoljubje i hvaležnost ste lepi stvari.

Občinski mestni odbor v Kamniku je v seji 7 t. m. soglasno izvolil ministra *Taafeja* in kranjskega deželnega prvosodnika *Winklerja* za častna občana mesta Kamnika.

V Velikovcu na Koroškem je bil dne 10. t. m. izvoljen za poslanca in koroški deželni zbor staroslavni slovenski rodoljub in pisatelj, gosp. *Andrej Einšpieler*. Čestitamo vrlim volilcem in rodoljubnemu izvoljencu.

Naglo delo. Ko je cesar v Pragi bil pri vojaških vajah, bil je dež tako, da mu je maršalsko suknjo pokvaril. Dvorni krojač Chvapil je tedaj dobil ukaz, naj napravi novo suknjo v 24 urah. Chvapil pa je bil tako priden, da jo je prinesel, predno je osem ur minolo. Cesar se je čudil in razveselil tega naglega dela.

Voda na Krasu. Znano je našim bralcem, da je geolog Henrik Wolf pod Sv. Križem našel toliko vode, da bi se z njo lahko ves Trst preskrboval. Ko je ta slavnoznan mož preiskoval vodene žile pod Krasom ob morskem bregu, takrat ga je c. k. deželno namestništvo za Primorsko naprosilo, naj bi izdelal spomenico, ali in kako bi mogoče bilo vodo iz kraških podmolov na zemeljno površje speljati, ker dokazano je, da je na Krasu pod zemljo na mnogih krajih veliko dobre sladke vode. Geolog Wolf je to spomenico uže dovršil ter jo izročil ministerstvu za

poljedelstvo, katero je ukazalo dotične geološke preiskave. To nalogo je dobil Wolf sam, ki preiskavo uže to poletje prične. Na podlogi pozvedeb, katere se priobčijo, zaukažejo se potrebna dela. — Neizrečeno koristno bi Kraševcem bilo, ako bodo ta dela imela dober vspeh, ker pomanjkanje vode je največja nadloga na Krasu.

Gospé v ogerskem ministerstvu. Ogerski finančni minister je ukazal, da se imajo v računskem oddelku gospé v službo jemati. Najprej se ima 12 gospé nastaviti. — Mi mislimo, da se vsled tega ogerske finance ne zboljšajo, poleg tega pa smo odločni nasprotniki vseh ženskih uradnikov, zlasti ako so z moškimi v enem in istem uradu. Tako nastavljanje je zoper naturo i širi le — spridenost.

Uredba zemljiškega davka se bliža koncu, ker so vsi glavni opravki izvršeni i gre le še za popravke. Deželne komisije so zračunile letni zemljišni davek na 165.225.000 gld., po tarifnih promembah, katere je nasvetovala vlada, pa bi znašal 185.298.000 gld. Po tem bi plačevali:

Več nego sedaj, in sicer:

	po predlogu deželnih komisij	po vladnem predlogu
Galicija	454.942 gold.	1.522.750 gold.
Spodnja Avstrija	1.071.882 •	648.513 •
Štirsko	884.862 •	624.570 •
Moravsko	349.612 •	268.626 •
Bukovina	348.009 •	292.687 •
Zgornja Avstrija	99.890 •	165.436 •
Tirolsko	79.900 •	37.809 •
Primorsko	35.315 •	117.920 •
Solnograško	14.967 •	bi plačevalo manj
Predarelsko	8.780 •	28.240 gold.
Koroško	bi plačevalo manj	4.180 •
Manj bi plačevali:		
Česko	2.881.109 gold.	3.200.618 gold.
Kranjsko	260.821 •	316.127 •
Slesko	156.807 •	150.695 •
Dalmacija	31.191 •	54.667 •
Koroško	16.182 •	bi plačevalo več
Solnograško	bi plačevalo več	14.967 gold.

Kranjski deželni prvosodnik gosp. Winkler je minoli teden marljivo obiskoval višjo realko v Ljubljani ter se jako zanimival za poduk.

Gosp. dr. Tonkli je imenovan namestnikom deželnega glavarja v goriškem deželnem zboru.

Phloxera ali trtna uš — žalostjo moramo to poročati — prikazala se je pri Piranu v Istri. Ubogim Istranom, katere je lanska slaba letina tako hudo zadela, preti tedaj nov nevaren sovražnik.

Nabrežinska čitalnica napravi 20. t. m. veselico s plesom pod milim nebom. Začetek bo ob štirih popoldne. Odbor vabi k obilej vdeležbi.

RAZNE STVARI.

Romanje v Indiji. Pri nas ljudje sicer radi hodijo na božja pota, katerih nekatera so mnogo obiskovana, ali nikakor ne tako kakor sveti kraji v Indiji. Tak svet kraj je Indijanom mesto Hurdvar na reki Gangesu. Letos je prišlo tja v prvih dneh meseca aprila polhudugi milijon romarjev. Vsak romar, ko pride v Hurdvar, da si lasé ustrič, potem pa se skuplje v Gangesu, da se očisti svojih grehov. Marsikateri dan se je kopalo 400.000 ljudi v svetej reki, a prigodila se ni nobena nesreča, ker angleške gosposke za varnost jako skrbé. V Hurdvaru je vsako leto, ko so romarji tam, tudi semenj, na katerem se najbolj — maliki in — konji prodajajo. Letos se je prodalo posebno veliko malikov.

Rusi tirajo Jude na vse štiri strani sveta. Kedor ne more dokazati, da je ruski podanik i da si pošteno kruh služi, mora povezati culo i zapustiti Rusijo. Judje so tega sami krivi, ker so bili nihilisti ali sami, ali so pa druge zapeljivali i podkupovali.

Vodotok mej atlantičkim i sredozemskim morjem. Francoski senator Duclerc je načrtal osnovo, po kateri bi se zvezalo atlantiško morje z sredozemskim. Napraviti bi se imel prokop skoz rodovito dolino Languedoc od mesta Narbonne do mesta Bordeaux. Troški tega velikanskega dela bi znašali 5-600 milijonov frankov za 400 kilm. dolg prokop. Ako se to delo izvrši, velikansko se povzdigne francoska trgovina, tudi Trst bi bil na koristi, Nemčija pa na velikej izgubi.

Porotna sodba

pri c. k. deželnej kazenskej sodnji v Trstu, dne 9. junija.
Začetek ob 8. zjutraj.

V 14. številki • Edinosti • smo poročali o žalostnej dogodbi, ki se je pripetila 1. aprila t. l. v tržaškem predmestju Koloniji in imenovali glavno osebo te tragedije usmiljenja vredno morilko.

Danes je bila glavna sodniška obravnava, za katero se je ves Trst tako živo zanimival, da je bilo na tisoče ljudstva do polunoči pred sodiščem na nogah.

Sodni prvosodnik je bil deželni svetovalec dr. *Monti*, predsednika gospoda *Imhoff* in *Ropele*, zapisnikar dr. *Ferro*.

Tožnik je bil državni pravdnik *Urbančič* in zagovornik dr. *Cavazzani*.

Na zatožnej klopi je sedela Marija *Dal Col*, črno oblečena, vsa potrta si je obraz skoraj vedno z ruto zakrivala.

Ko so se porotniki izrečali, začela se je obravnava. Prvosednik je nagovoril zatoženo, opomnil jo, naj bude pogumna, ker poguma potrebuje, da se more zagovarjati.

Zatožena pripoveduje, da je rojena v Trstu dne 22. aprila, 1854, da se je poročila z Rugierom Dal Col, da ima dva zakonska tri i štiritletna otroka, da zna brati in pisati, sodniški je neomadeževana.

Potem se porotniki zaprisežejo in odpre se galerija občinstvu ter v naglici vsa napolni.

Zapisnikar prebere zatožbo, iz katere posnemljemo to le: V Kolonji je 1. aprila t. l. zvečer ob 10^{1/2}, slišalo več oseb klicanje na pomoč. Priteklo je več ljudi na mesto, od kodar so slišali glas, i našli so vdovo Ano Pelizzari mrtvo na tleh i poleg nje vkrvavljen nož.

Zdravniki so našli na njenem telesu 19 smrtnih ran. Kdo je vdovo umoril, to se dokazuje iz tega le:

Marija de Agostini je bila šest let omožena z Lloydovim uradnikom Dal Col, zvedela pa je še le en mesec pred to krvavo dogodbo ljubezen mej njenim možem in Ano Pelizzari, kar jo je zelo ožalilo in unelo v njej sovraštvo do zapeljivke njenega moža.

Mati umorjene Pelizzari priča, da je veliki teden prišla Marija Dal Col v njeno hišo, da bi govorila z njeno hčerjo, katere pa ni bilo doma. Pri tej priliki je rekla, da njenej hčeri dade tako znamenje, da se ga bode vse žive dni spominjala, ako njenega moža v miru ne pustí.

Ta priča in tudi Jožefa Brezinger trdite, da je Marija Dal Col 1. aprila rekla, da Pelizzari da tako znamenje, da ga jej nobeden ne izbríše.

Poslednja priča trdi dalje, da jej je Pelizzari velikonočni ponedeljek rekla, da jo je Rugier Dal Col svaril, naj se varuje njegove žene, ker mu je ta rekla, da jo hoče umoriti.

Zatožena Marija Dal Col ne taji, da je z nožem zabadala rane, trdi pa, da ni imela namena Pelizzari umoriti, ona sama ni vedela, kako je delala. 1. aprila zvečer je šla v hišo k Pelizzari, tam pa jej rekla mati umorjene, da nje hčere še ni doma, zato jo je na ulici čakala. Pozneje je prišla Pelizzari z njenim možem, ki jo je spremil do hišnega ogla. Ona je k sebi poklicala Pelizzari, prala jo, če je bila v družbi z njenim možem.

In ko se je ta grozila, odgovorila jej je, da ne more dalje trpeti, da bi se z njenim možem pečala. Na to pa jo je Pelizzari za lasé zgrabila i njenega moža klicala: Vien qui, Ruggiero! To jo je tako razdražilo, da je segla po nož, kateri je sabo vzela, da si ubogo svoje življenje vzame, i z nožem bodla, da sama ne vé kako.

Priče Amalia in Ermina Krmol in Jožefa Obačič trdijo, da so slišale, ko je Pelizzari kričala: »Gospa, vi ste pijani, jaz pokličem policijo«, na to je zakričala Dal Col: »Meni to? poštenej ženi, vi cunjja mojega moža!« Na to je planola na Pelizzari ter jo začela z nožem zbadati.

Vsled teh dokazov toži državni pravdnik Marijo Dal Col hudodelstva namišljenega umora po §. 134 kazenskega zakonika.

Mej branjem zatožbe zatožena omedli, dr. Luzzatto jej priskoči na pomoč. Obravnava se zaradi tega nekoliko minut pretrga.

Zatožena potem odgovarja na prvosednikova prašanja, da se ne čuti dolžno namišljenega umora. Ona pripoveduje, da se je omožila leta 1874 i da je imela 4 otroke. Stanovala je z svojim možem do meseca avgusta minolega leta pri svojih roditeljih, potem pa so vzeli vlastno stanovanje.

V prvih letih je živevala v srečnem zakonu, ljubila je nad vse svojega moža i tudi on je njo ljubil; to srečo je življala do početja lanskega leta; od tega časa pa začela dvomiti o zvestobi svojega moža, ker je bil do nje jako mrzel i je začel pozno ponoči domu hoditi. Meseca februarja tega leta je zvedela, da ima nje mož pregrešno znanje s Pelizzari. Skoraj vsak dan je rekla možu, da pojde k Pelizzari, da jo pregovori, naj to znanje opusti, ali on jej je pretil, ako se dotakne njegove Anete, tedaj sam sebe umori. Zadnje štiri mesece ni hodil več domu na južino, ampak južinal je v magazinu s Pelizzari.

Nekega dne je šel z doma rekoč: »Moram iti, ker je bolna Celestina, moje ljubice hči; ko je bil pa lastni njegov otrok na smrt bolen, do ene ponoči ga ni bilo domu in otroka še pogledal ni, in ko je umrl, nič mu ni bilo mari, še troškov za pogreb ni hotel plačati. Na maskeradi je pil šampanca s Pelizzari i zatoženej življenje kolikor mogoče grenil. Zatožena je svojega moža v božjem imenu na kolnih prosila, naj se odpove pregrešnemu znanju, omedlevala je pred njim, ali omediti ga ni mogla. 4. aprila je zatožena zvedela, da je šel nje mož s Pelizzari v Koper, ves dan ni imela miru, hotela je sama sebe umoriti, šla je iskat svojega moža v »Minervo«; ker ga tam ni našla, vrnola se je zopet domu. Zdaj je zagledala lovski nož svojege moža, vzela ga k sebi i zopet šla moža iskat i tu se je zgodilo, kar je bilo uže zgoraj omenjeno. Po umoru je dobila udarec na glavo, da je zavest zgubila i še le v bolnici k sebi prišla. Dalje je pripovedovala zatožena, da o pregrešnem znanju njenega moža nobenemu nič ni razodela, ker jo je bilo sram i se je bala, da ne bi škodovala svojemu možu, katerega je še vedno enako srčno ljubila. Na vprašanje državnega pravdnika odgovori zatožena, da se je hotela umoriti, ker je na svetu vse upanje zgubila.

Mati umorjene Pelizzari pripoveduje, da je svoje hčeri očitala pregrešno znanje, da je pa ta odgovorila, da jej ona nema nič zapovedovati, povedala je tudi, da jo je Dal Col prosila, naj hčer svari, ker nema nič jesti itd.

Priča Ermina Krmol pravi, da je 1. aprila zvečer na oknu sosednje hiše sloneč videla, da se je zatožena vedla, kakor besna, naglo je skočila po konci, zakričala i takoj potem se je začela smijati. Zdaj pride Pelizzari, zatožena jej gre naproti i zdaj se

začne ta le pogovor: »Dober večer«. — Dober večer, gospa. — »Vi ste meni obečali, da mojega moža ne boste več sprejemali, a vendar ga še vedno sprejemate«. — To ni res. — »Res je«. — »Vi ste pijani, jaz pokličem policijo«. — »Zarad mene? poštene žene? Tako govorite vi, cunjja mojega moža?« Potem je priča slišala klicati Pelizzari: »Sem k meni, Rugier! Še en trenotek i Pelizzari je padla na tla.

Priča trdno veruje, vendar neče trditi, da je Pelizzari ulekla zatoženo za lasé. Zdaj je pritekel mož (Dal Col), ki je zatoženo s palico po glavi tepel, ta pa je klicala: »O moja mati!« in bežala pred njim. Dal Col se je pripognel k ranjeni in rekel: »Nana mia, non sará niente« in prosil mimo gredočega delalca pomoči. Priča na prvosednikovo prašanje ponavlja, da se je zatožena tako vedla, da je morala verovati, da je blazna.

Tudi Jožefa Obačič trdi isto, kar prejšnja priča, tudi ona misli, da je Pelizzari zatoženo za lasé ulekla.

Marija Mosca, dekla pri zakonskih Dal Col, priča, da je bil mej zakonskimi večkrat prepír i da je gospa vedno jokala. Gospod svoje žene ni ljubil, hodil je pozno domú, večkrat ga celo ni bilo in južinal ni domá.

Ko mu je nosila južino v magazin, videla je tam dvakrat Pelizzari. V zadnjem času je manjkalo v hiši vsega potrebnega. Dal Col se je za mrtvo dete malo menil. 1. aprila je šla večkrat iz hiše se svojo gospo, ki je bila kakor blazna. Ko je zvedela o umoru, prestrašila se je tako, da je iz hiše ubegnola. Sploh potrjuje vse, kar je njena gospa trdila.

Stefan Bolgher, kočijaž, pripoveduje, da je videl na večer 1. aprila ubežno ženo, ki je klicala: »Pomagajte, moj mož me ubije!« prosila ga je, naj jo spremi, povedala, kdo je i da je ljubo svojega moža z nožem sunila. Spremil jo je do »Volti di Chiozza«; tam je sedla v voz i peljali so jo v bolnico. Zatoženej je iz rane na glavi kri tekla in imela je krvavo roko. Priča pravi, da je bila vsa zmešana.

Pričanje Amalije Krmol se ujema popolnoma z onim nje sestre Ermine.

Tudi svekrva (mati moža zatožene), ki se je pravne dobrote odpovedala, daje lepo pričalo svojej sinahi. Iz nje sodnji poslanega pisma posnemljemo to le: Dokler sta mlada zakonska pri meni stanovala, ljubila sta se i še le, ko sta zapustila mojo hišo i se je moj sin seznanil s Pelizzari, vselil se je nemir v poprej srečno hišo. Zatožena mi je še le meseca marea o tem tožila. Šla sem k Pelizzari, da jo pregovorim, ali nje brezbožni odgovori so me prepričali, da je brez srca. 1. aprila ob štirih popoldne je prišla moja sinaha k meni i lepo me prosila, naj gem ž njo iz hiše. Bila je vsa razmišljena i zmešana; ona je prav angelj, najboljša duša, ki ne more buditi nobenega prepira i nobenemu nič žalega storiti.

Razen teh prič so bile zaslišane še druge, ki pa niso nič posebnega povedale, kar ne bi uže znano bilo; nobena priča ni nič slabega o zatoženej izrekla: iz vsega pričevanja je dokazano, da je bila zatoženka poštena i spoštovana žena, obdarovana z najlepšimi lastnostmi, ki dičijo ženski spol.

Pričevanje je bilo tedaj skleneno. Zdaj se je prebralo pismo, katero je pisala Pelizzari svojemu ljubemu 21. ali 22. marea. Pismo je zelo dolgo, našli bralci naj nam ne jemljó v zlo, da ga ne priobčujemo, ampak le mimogredé omenimo; pismo ni za vsaka ušesa i za vsako srce; Pelizzari na opominjanje njene matere odpoveduje ljubezen, a vendar Dal Cola prav po sirenski k sebi vabi, ker mu pošilja en poljub — ne — tisoč! tisoč! tisoč! Osodopolni ste v tem pismu te le dve besedi: »Kakó končam?«

Da tako pismo ni moglo spreobrnóti Dal Cola, to je jasno i to priča tudi njegov odgovor od 22. marea. V tem odgovoru izreka Dal Col, da zdaj ve, da ga ona ljubi i da se odslej ne more več od nje odtrgati.

Na zadnje se prebere še pismo, katero je pisal Dal Col, predno se je sam umoril na grobu svoje ljube. V tem pismu pravi, da brez ljube ne more živeti, prosí svojo ženo, naj mu odpusti, priznava krivico, katero je storil njej, popisuje grozno dogodbo 1. aprila tako, kakor jo je povedala njegova žena i glavne priče ter izreka upanje, da bo njegova žena pri sodbi oproščena.

Mej branjem tega pisma omedli zatožena i prvosednik preloži obravnava na drugi dan. — Ura je bila tri.

Porotniki izrekó željo, naj se obravnava še danes dokonča, ker se morajo sodbe kolikor mogoče naglo vršiti, i da se zatoženej skrajša strašna negotovost.

Obravnava se potem ob šestih zvečer zopet prične. Zatožena se ne spominja dogodob od časa umora do tiste dobe, ko je prišla k zavesti v bolnici.

Zdaj se začne formalna zdravniška obravnava; ko se bere zapisnik o ranah umorjene, omedli zatožena, katero prepeljó v stransko sobo.

Zagovornik nasvetuje i tožnik dovolí, da se ta obravnava izvrši v neprijetnosti zatoženke.

Policijsko pričalo imenuje vedenje zatoženke izgledno, posvečeno domačej sreči, o njenem možu pravi, da je bil lahko-mišljen, o umorjenej Pelizzari pa, da je bila naravno pokvarjena, kar se ujema tudi z družimi pričami, ki so trdile, da se je Pelizzari pečala z neozženjenimi i tudi z oženjenimi.

Obravnava se sklene.

Porotnikom se stavijo tri prašanja.

I. glavno prašanje: Jeli zatožena Marija Dal Col na večer 1. aprila t. l. v via Pettinello z namenom, da Ano vdovo Pelizzari umori, to z nožem bodla tako, da jej je zavdala devetnajst ran, mej temi ono pod levim ključem (sklepno kostjo), za katero je umrla?

II. vprašanje, ako se prvo zanika: Jeli zatožena Marija Dal Col na večer 1. aprila t. l. v via Pettinello, ne z morilnim namenom, pa z družim sovražnim namenom, Ano vdovo Pelizzari z nožem bodla tako, da jej je zavdala devetnajst ran, mej temi ono pod ključem, za katero je umrla?

Dodatno prašanje, ako se pritrí I. glavno, ali drugo eventualno prašanje: Jeli bila zatožena, ko je v glavnem, ali v eventualnem prašanji omenjeno dejanje vršila, tako zmešana, da ni vedela, kaj je delala?

Potem vstane državni pravdnik kakor tožnik, opominja porotnike v imenu razžaljene človeške družbe, naj jih ne zapelje usmiljenje, on zanika trditev zatožene, da je bila tako zmešana, da ni vedela, kaj je delala, da ni bila prisiljena podleží močnejšej sili, nego je bila nje volja, trdi, da je zatožena uže poprej sklenola, kakor bodi, maščevati se nad Pelizzari.

Zagovornik dr. Cavazzani opominja porotnike, da jim tu ne bode soditi o hudodelstvu, ampak o strašnej nesreči, o žrtvi kazni vrednega prešeštva.

Govornik se spominja malih otrok, povdarja, kako izgledno se je vedla supruga, kako potrpežljivo in udano je prenašala rodovinsko nesrečo, celo nje rajniki mož je hvalil izgledno poštenje zakonske zvestobe najboljše gospodinjce.

Govornik pobija tožnikove razloge od točke do točke, živimi barvami riše nje ljubezen, udanost do moža, do otrok, kako strašno je padla iz sladkega srečnega življenja v grozno nesrečo. Zagovornik spominja tudi, da je žena nosna i da so zdravniki o tem edini, da tako stanje na čutnice jako vpliva, i da je to veliko pripomoglo k žalostnej dogodbi.

Sklienje se tudi na sočutje, katero vživa mej ljudstvom; njeno vedenje pri obravnavi je omečilo vsa srca, javno menjenje treba spoštovati, ako je ljudski glas božji glas. On predlaga, naj se oprósti.

Po kratkem ugovoru državnega pravdnika i zagovornikovem odgovoru ponovi prvosednik sodno obravnava.

Porotniki odstopijo ob 10. uri in 51. minuti in se vrno ob 11. uri 20. minuti ponoči. Nastane grobna tihoča. Načelnik dr. Alexander Dora bere:

Glavno prašanje na moritev se soglasno zanikuje; eventualno prašanje na uboj se soglasno potrjuje; dodatno prašanje, jeli bila zatožena tako zmešana, da ni vedela, kaj je delala, soglasno se potrjuje.

Poslušalci pozdravijo te izreke z neskončnim ploskanjem i na ulicah pred sodiščem zadone radostni glasovi tisoč i tisoč zbranega ljudstva, da se je široko po mestu razlegalo.

Sodbi prvosednik izreče, da je zatoženka prosta; ona pade na kolena in omedli. Ko se je zopet zavedla, poda roko zagovorniku rekoč: »Ne morem govoriti«.

To je konec tiste drame, o kateri smo poročali v 14. št. »Edinosti« in imenovali zatoženo »usmiljenja vredno morilko«. Tako dejanje more le Bog soditi, človeški razum je preslab. Popisali smo to srce pretresajočo, krvavo dogodbo zato, da bi prestrašila, svarila, zmodrila i poboljšala tiste, ki premalo spoštujejo zakonsko zvestobo.

Tržno poročilo.

Promet je sreden; na kavo dohaja več naročeb, mej tem ko žitna kupčija ponehava, ker zdaj Ogrska in Sisek zopet konkurirata.

Kava — v najboljšem menjenju, ker dohaja zopet mnogo naroče in uvaževalci tirjajo više cene. — Tudi zaloge niso posebno obile. Vse to utegne vplivati na to, da cene zopet nekoliko poskočijo.

Olje — gre prav dobro od rok; pri vsem tem pa niso cene prav nič poskočile in teško letos ućakamo viših cen.

Sadje. — Cene tega blaga so zdaj le nominalne, ker manjka zalog in tudi naročeb.

Riž. — Italijanski riž se prodaja s kakim malim olajšanjem, indijski pa utegne v kratkem postati še ceneji, nego je denes. Kupuje se zdaj sploh ugodno.

Mast in speh. — Mast se prodaja po nižih cenah, katere utegnejo še pasti; speh pa je v primeri z mastjo prav drag, vkljub temu pa ni nade, da bi ceneji postal, ker blaga manjka na raznih trgoviščih.

Petroliij — je poskočil zadnje dni za 3^{1/2}%, ker je vse blago zdaj v magazinih in ladje s petrolijem ni nobene v luki. — Kakor hitro pa dojde par ladij s petrolijem, postane to blago zopet malo ceneje. Za kesnejo dobo se denes lahko kupi petroliij po f. 10^{1/2}.

Domači pridelki. — Fižola gre še vedno nekoliko, vendar pa za večje partije v inostransko ni prašanja. — Slive vse ponuja prav po nizki ceni; a nobeden jih noče. — Maslo je tudi zanemarjeno in so cene tega blaga vedno prav nizke. — Naše maslo je zgubilo kredit v orijentu — to je največi uzrok slabe kupčije.

Žito in moka. — Pšenica je postala ceneja, tudi koruza je te dni močno padla in utegne še pasti, ker se pričakuje še mnogo blaga. Ni torej previdno zdaj preveč naročati na Ogerskem, ker tukaj bomo v kratkem zopet nižje cene imeli, nego tam. — Cene moke tudi padajo, pa ne zdatno in naglo, ker špekulanti so rezervirani, nepoznajó še natanjko, kaj obeča letina.

Les. — Mlahova kupčija; kupci tirjajo nižje cene.

Vrednostni papirji. — Kurzi so zdaj bolj mirni brez velikih sprememb, katerih za bližnji čas ni pričakovati.

Dunajska Bors

dne 15. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	73 gld. 60 kr.
Enotni državni dolg v srebru	74 * 05 *
Zlata renta	89 * 65 *
1860. državni zajem	132 * 90 *
Delnice narodne banke	833 * — *
Kreditne delnice	282 * 90 *
London 40 lir sterlin	117 * 10 *
Srebro	— * — *
Napoleoni	9 * 32 *
C. kr. cekini	5 * 52 *
100 državnih mark	57 * 50 *

Cenik raznega blaga.

	za 100 K ^o			za 100 K ^o	
	od f.	do f.		od f.	do f.
KAVA: Moka	121	125	MOKA ogrska	0	1 2 3 4 5 6 7 8 8 1/2 9
Ceylon biser	136	144	25.30, 24.50, 23.50, 22.50, 21.50, 20.70, 20.10, 19.50, 18.50, 17.40, 14.50		
plant. fina in najljepša	136	149	otrobi debeli	5	50
„ srednja in 1/2 fina	112	122	„ drobni	4	10
„ native	82	92	ajdova		
Portorico	105	120	kornuzna		
Malabar native	83	91	VINO IN SPIRIT: Spirit rafiniran 30° hektol.	38	38 50
La Guayra			Rum Jamajka (liter)	190	1 15
St. Domingo	78	90	„ Demerari	57	72
Bahia	59	83	„ St. Jago	32	40
Rio najljepša	84	86	Vino cipersko (hektoliter)	35	60 75
„ fina	74	81	„ Malaga (aroba)	10	12
1/2 fina in navadna	66	72	„ refošk iz Istre (botelja)	1	20
Santos navadna in fina	76	90	„ istersko (hektol.)	24	35
Java Malang	90	92	„ teran	35	48
Costaricens			„ vipavsko	16	36
Manila	80	84	„ hrvatsko	10	14
Guatemala	85	90	„ ogrsko	11	16
Sladka skorja	43	65	„ dalmatinsko	10	15
Nageljnavi cvetovi (šibice)	100		PREDIVO konopljeno Ferrara	46	48
Poper Singapore	50		„ Bologna	52	55
„ Batavia			„ Cesena	44	46
Piment Jamajka	50	53	dolgo čiščeno		
Imber	30		„ najljepše		
Sladkor avstrijski v steklih rafiniran	35	38	za drevo	80	94
„ v kosih	31	32 75	RAZNO BLAGO: Kava	190	195
OLJE: Ital. jedilno navadno	45		Orehi dalmatinski	16	17
„ fino in najljepše namizno	60		Viri		
Levantinsko in Albansko jedilno	44	45	Oreški (Muskat)	300	375
Corfu jedilno fino in najljepše	43	52	Te	100	600
Dalmatija jedilno fino in najljepše	45		Vanija (1 kilo)	38	58
Istra	46		Zafran španjski	40	75
Laneno	36	50	Galun	8	9
Pavoljno ali bombažno	33	37	Polščelj	21	22
Ribe hambursko (3 krono)	58		Soda	6	50
Olein	35		Rij domači in tirolski	8	
SADJE: Pomeranče Sicilije (1 zaboj)	9		„ istrski	7	9
Limon (1 zaboj)	3	8 50	Kolofonij ameriški	5	50 9 25
Kaperi (1 zaboj)	65		Votlec (Bimstein)	4	8
„ 1/2 fini	30		Mjilo kandijsko	45	
Rožiči puljski	5	50 7 25	„ Corfu	25	33
„ grški			Cunje		
Mandlji puljski	106	112	Gobe za konje	5	17
„ romanski			„ za toaletno	9	35
„ siciljski	101		Ježice iz Azije	24	28
„ puljski grenki	115	120	„ grske	12	50 18
Lesniki novi Ital.	30		„ domače	11	15
„ istrski			Žveplo rimsko v kosih	7	7 75
Čušlje suhe iz Bosne in Srbije nove	23	50 24 50	„ sicilijansko zmijeto	6	7
„ stare	17	18 50	RIBE - polenovke nove	20	29
„ iz kranjske in hrvatske	10	11	„ stare		
Pinjoli	65	72	Arniki Yarmouth (1 sod)	15	24
Fige Calamata v venčih	17		Sardelle istrske	150	175
„ v vročah	15		„ usnje za poplate	357	616
„ puljske v sodih	14	15	„ usnje teletina	145	250
„ iz Smirne	28		„ kravina bela in črna	45	55
Cvebe Elemé	22	32	kože surove volovske domače	70	96
„ Cismé	24		dalmatinske in bosenske		
„ Stanchio			amerikanske	125	150
„ Santos črne	36		kravje iz Indije	190	200
Rožine Sultan			teleče	60	75
Grozdiče (opaša) grško			jančje dalmatinske	28	38
„ rudeče (korinte)			zajčje (100 komadov)	86	100
„ siciljsko Lipari	34		bosenska	110	115
RIŽ ALI LAŠKO PŠENO:			albanska	140	
Italijanski navadni do 1/2 fini	17	30 50	grška	120	
Italijanski fini in najljepši	21	22 50	iz male Azije		
Indijski	15	35 17 50	istrska	35	30
SLANINA IN MAST: Slanina ameriška	46	48 50	Deske 1" debele in 7" široke za 100 kom.	49	51
Mast Bankroft	49		„ 8/9 „ 850colov	89	91
„ Wilcox	46	47	„ 10/14 „ 1200	61	66
Loj dalmatinski	37	37 50	„ 8/12 „ 1200	70	72
„ tržaski	39	40	„ 10/14 „ 1200	55	57
Stearina	82		„ 10/11 „ 1200	50	61
Sveče iz stearine	98 95 100		Skurete 1/2" „ 8/12 1200	56	58
„ iz parafine	92 75 100		„ 1/2" „ 10/11 1200	29	30
PETROLIJ v sodih	11 50 11 75		Remeljni 1/2" „ 100 kom.	27	27 50
v zabojih	12 50 12 75		„ 1/2" „ 100	24	25
DOMAČI PRIDELKI: Maslo štajersko I. vrste	65	85	„ 1/2" „ 100	23	24
Maslo hrvatsko			Dile 2" „ za 1 cola	13	14
Leča	11		„ 1 1/2	11	11 1/2
Fizol svitlo rudeči	10		„ 2" mere nove	16	18
„ temno rudeči	13	50	Deske po 1" debele in 7" široke za 100 kom.	30 30 31 50	
„ bohinec	12		„ 8/9 „ 100	38	40
„ rumeni	12		„ 10/14 „ 1200	68	70
„ zeleni	12		„ 8/14 „ 1200	50	52
„ kavarek	12	13	„ 10/14 „ 1200	53	54
„ cukretnek (koks)	16	18	Skurete 1/2" „ lahke mreže debele 8/12 1200	42	43
„ beli dolgi	12		„ 10/14 1200	44	45
„ okrogli	11	11 50	Remeljni 1/2" „ 100 kom.	46	47
„ mešani nov	10	8 50	„ 1/2" „ 100	24	25
„ stari	8	8 50	„ 1/2" „ 100	23	24
Konoplje drobne	27		Dile 2" „ debele cola	13	14
„ debele	11		„ 1 1/2	11	11 1/2
Proso belo	12		Trami od 1/2 do 3/4 kubni čevlji	37	38
Zelje kranjsko			Bordonali od 24 naprej	40	42
Korun	13		Drva za kurjavo bukova, seženj	12	13 50
ŽITO: Pšenica ruska			Oglje bukovo za 100 K ^o	2	50 2 75
„ banaska in ogrska			po takih cenah prodaja se tukaj v magazinu.		
Kornuzna Galae, Ibraila	8 30 8 50		SENO dobro volovsko (dun. cent.)		
„ Odesa	8	8 50	navadno konjsko		
„ ogrska in banaska	8 50 9		SLAMA (škopa ržena)		
„ hrvatska			za stelo, pšenično		
Rž Galae, Odesa					
Jecmen	8	11			
Oves banaski, ogrski	8 50 9				

Le enkrat

se ponuja tako dobra prilika, da se more izvrstna ura za polovico cene kupiti.

Velika razprodaja.

Po vsej Evropi nastale političke razmere se tudi Švica niso ognodo i zato se je mnogo delalcev izselilo, vsled česar se rušijo tudi fabrike. Tako je i prva najznamenitša urarnica, katero mi zastopamo, zdaj zaprta i nam poverjena razprodaja njenih izdelkov. Tako imenovane Washington žepne ure so najboljše ure na svetu, izvenredno krasno vrezljane i vezene i po amerškem sestavu napravljene. Vse ure so na sekunde repaširane i mi dajemo poročstvo za vsako uro na 5 let.

Za dokaz gotovega poročstva i stroge solidnosti se s tem javno obvezujemo, da hočemo vsako uro, ki ni po volji, nazaj vzeti i zamenjati.

1000 žepnih remontoir ur, navijajo se brez ključa, s kristalnim zaklopecem, izvenredno točno na sekunde regulirane, razen tega po novem načinu elektrogalvaniški pozlačene, z verižico, medaljonom itd. poprej gold. 35, zdaj ena le po 10 gold. 50 kr.

1000 krasnih ur na kotvo iz srebrno-nikla, na 15 rubinih, z emajliranim kazalom, s kazalom za sekunde, kristalnim plošnatim steklom, poprej gold. 21, zdaj ena le gold. 7.25, vse na sekunde repaširane.

1000 ur na vreteno, z izreženim zaklopecem iz srebrno-nikla, kristalnim plošnatim steklom, na 8 rubinih, najnatanjšiše repaširane, z verižico, medaljonom i žametnim etuisom, poprej gold. 15, zdaj ena le gold. 5.60.

1000 ur na kotvo, iz čistega 13 lotnega srebra, po e. k. puncovnem uredu pregledano, na 15 rubinih, razen tega električno pozlačene, najnatanjšiše regulirane. Te ure so poprej stale 27 gold., zdaj pa stoje le gold. 11.40.

650 ur za gospé iz pravega 13 lotnega srebra, po e. k. puncovnem uredu pregledane, na 8 rubinih, krasno i jako dično pozlačene, z beneško verižico okoli vratu vred, veljale so poprej gold. 28, zdaj pa le gold. 16 ena.

1000 Washington remontoir žepnih ur iz pravega 13 l. teškega srebra, po e. k. puncovnem uredu pregledane. Poročstvo se daje, da so najtočniše na sekunde repaširane, notranja sestava je iz nikla i teh ur ni treba nikoli popravliti. Taka ura je veljala poprej gold. 35, zdaj pa se dobiva za neverjetno ceno 16 gld. Razen tega se dobiva z uro vred zastoj verižica, medaljon, etui i žameta i ključ.

1000 pravih zlatih ur za gospé, na 10 rubinih, prej 40 gold., zdaj 20 gold.

1000 remontoir ur iz pravega zlata za gospode ali gospé, prej 100 gold., zdaj 40 gold.

650 ur za zid z najlepšim emajliranim okvirom in bitnim kladivom, poprej 7 gold., zdaj le 3 gold. 75 kr.

650 ur budilnic z uharem, ki prav dobro tolče, najnatanjšiše regulirane, tudi pripravne za mizne pisarje; poprej 12 gold., zdaj le 4 gold. 80 kr.

650 ur z nihalom v najlepše izdelane visoke gotiške omarice, navijajo se vsa 8 dni, najtočniše na čas regulirane, izvenredno lepe i krasne. — Ker ima taka ura še po 10 let dvojno vrednost, ne imela bi se v nobeni hiši pogrešati, posebno ker je taka res krasota sobi. Take ure so poprej veljale po 35 gold., zdaj pa izjemno le 15 gold. 75 kr.

Kadar se naročujejo ure z nihalom, treba je priložiti zagotovščino.

Napis:

RAZPRODAJA UR

urarnice Ph. Fromma.

Dunaj, Rothenthurmstrasse št. 9,

(4) partere.

Dediči Karasinskih jantarskih nahajališč čestitajo si naznanjati svojim kupovalcem, da so vsled bogatih najdb v svojih jamah eno jantarja za 80% znižali.

S to čudovito nizko ceno upajo ohraniti dobro ime naravnemu jantarju, kateremu ga spodbujajo nič vredne i zdravju škodljive ponaredbe. — Cene iz

garantiranega naravnega jantarja

izdelanih cigarnih - cevke, močnih, v krasnih okvirih.

Št.	Cnt.	gld.	gld.
I.	12 dolge poprej 30,	zdaj le 3.-	
II.	10 „ „ „ 16 „	„ 4.-	
III.	9 „ „ „ 12 „	„ 3.-	
IV.	8 „ „ „ 10 „	„ 2.50	
V.	7 „ „ „ 8 „	„ 2.-	
VI.	6 „ „ „ 6 „	„ 1.-	

Cigarne - cevke, tanjke.

Št.	Cnt.	gld.	gld.
I.	10 dolge poprej 15,	zdaj le 3.-	
II.	9 „ „ „ 10 „	„ 2.50	
III.	8 „ „ „ 8 „	„ 2.-	
IV.	7 „ „ „ 6 „	„ 1.80	
V.	6 „ „ „ 5 „	„ 1.50	

Za zgoraj omenjene cene smo odgovorni štiri tedne od dneva tega oznanila, pridržujemo pa si, da utegnemo potem cene povišati. Naroča naj ee pri našem pooblaščenču gospodu

W. Henn na Dunaji,
X. Bez., Dampfgasse št. 11.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Čest. gosp. I. N. v P. Mi nismo zapisali one opazke, tudi upravnštvo o tem nič ne vé. Dosti prida ne more biti, kdor je to storil. — Necemu prašalcu: Knjiga »Nauk slovenskim županom« se dobiva v Ljubljani pri Kleinu in Kovachi in velja s poštnino vred 4 gld. 5 kr.

Najboljši isterski refošk

po 1 gold. botelja.

Kdor ga želi kaj kupiti, naj se obrne do

Upravnštva.

A. DREHER

PIVOVARNICA

v

TRSTU.

Botelje in sodci.